

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

FACULTADE DE CIENCIAS DA EDUCACIÓN

TITULACIÓN DE PSICOPEDAGOXÍA

PLANO DO PRACTICUM

Aprobado pola Comisión do Prácticum da Licenciatura de Psicopedagogía o día 20 de febreiro de 1997

ÍNDICE

0 - INTRODUCCIÓN	2
1.- OBXECTIVOS	2
1.1. Obxectivos xerais.	2
1.2. Obxectivos de carácter específico.	2
1.2.1. A nivel conceptual	2
1.2.2. A nivel de habilidades e destrezas.	3
1.2.3. A nivel de actitudes.	3
2.- COMPOÑENTES ORGANIZATIVOS E FUNCÍONS.	3
2.1. Organización do prácticum.	3
2.2. Funcións dos compoñentes do practicum.	4
2.2.1. Sobre a Comisión do practicum.	4
2.2.2. Sobre os Titores de. Facultade:	5
2.2.3. Sobre os Titores dos centros ou institucións:	5
2.2.4. O Estudiante.	6
2.2.5. Sobre a unidade de xestión.	6
2.3. Temporalización do PRACTICUM.	7
3.- ÁMBITOS	7
3.1. Selección de centros.	8
4.- AVALIACIÓN.	9
4.1. Garantías e dereitos dos/as estudantes.	9
5.- MEMORIA INDIVIDUAL DE PRÁCTICAS.	9
5.1. Descrición e análise da organización do contexto Psico-educativo.	9
5.1.1. Marco legal.	10
5.1.2. Situación e contexto socio-cultural.	10
5.2. Descrición e análise do marco específico da intervención do estudante en prácticas.	10
5.3. Valoración global das prácticas por parte dos estudantes.	11
5.3.1. Valoración persoal e profesional.	11
5.3.2. Características do centro.	11
5.3.3. Suxestións para o futuro.	11

0 - INTRODUCCIÓN

O Practicum ocupa un lugar destacado naquelas titulacións e programas nas que se reconece a necesidade de ofrecer unha formación na que se combinen os compoñentes teóricos e prácticos e, sobre todo, na que se considere que a aprendizaxe práctica (e da práctica) é fundamental para acadar un perfil profesional axeitado.

Na publicación do Plan de Estudos da Licenciatura de Psicopedagogía (BOE de 16 de agosto de 1993) aparece recollida como materia troncal o PRACTICUM, cun total de 12 créditos e adscrita ás seguintes áreas de coñecemento: Didáctica e Organización Escolar, Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación, Psicoloxía Evolutiva e da Educación e Teoría e Historia da Educación.

Na descrición desta materia sinálase: "conjunto integrado de prácticas que proporcionen experiencia directa sobre diversos aspectos de la intervención psicopedagógica" .

Segundo se especifica en dito documento trátase dunha materia de 2º curso. A consideración como materia troncal e o número de créditos adicados, parecen reforzar a importancia do prácticum de cara a formación dos futuros psicopedagogos.

Así pois, tendo en conta esta caracterización convén establecer os principios e criterios que poidan resultar da utilidade e orientación para o desenvolvemento do prácticum de Psicopedagogía.

1.- OBXECTIVOS

Diferenciamos, por unha banda, os obxectivos de carácter xeral e a continuación especificaremos a súa concreción atendendo ós tres ámbitos de coñecemento:

1.1. Obxectivos xerais.

- Propiciar unha aprendizaxe profesional artellada a través de procesos de investigación-acción colaborativa baseada nun proceso cíclico de planificación-acción-reflexión,
- Facilitar os procesos de interacción teoría-práctica de xeito que se estableza unha transferencia de aprendizaxes.
- Favorecer o desenvolvemento profesional e investigador dos futuros psicopedagogos a través do contraste entre as aprendizaxes realizadas na Facultade e na práctica cotiá.

1.2. Obxectivos de carácter específico.

1.2.1. A nivel conceptual

- Integra-los coñecementos teórico-práctico na identificación e solución dos problemas que competen o seu campo profesional.
- Identificar no medio social real problemas que se presentan na comunidade escolar e aqueles programas encamiñados a súa solución e prevención.
- Identificar e describi-las funcións do psicopedagogo no seu desempeño profesional e avaliar criticamente as súas limitacións.

1.2.2. A nivel de habilidades e destrezas.

- Colaborar na planificación e desenvolvemento das actividades pedagóxicas.
- Colaborar co persoal especializado na avaliación dos problemas específicos da avaliación e intervención psicopedagóxica.
- Diseñar, aplicar e avaliar programas educativos a nivel grupal e/ou individual.
- Coñecer e adapta-los recursos dispoñibles no medio institucional para conseguir os seus obxectivos profesionais.
- Diseñar, aplicar e avaliar materiais e recursos necesarios para o óptimo desenvolvemento da súa actividade profesional.
- Colaborar con outros profesionais nos procesos educativos que se desenvolven nas distintas institucións implicadas na intervención psicopedagóxica.
- Diseñar, aplicar e avaliar instrumentos de recollida de datos.
- Sistematizar, describir e interpreta-los datos recollidos.

1.2.3. A nivel de actitudes.

- Demostrar unha actitude positiva cara a investigación dos procesos involucrados na súa práctica profesional, a comprobación da efectividade das súas técnicas e a procura de alternativas prácticas que melloren a calidade do seu traballo profesional.
- Mostrar interese cara a actualización permanente a través da lectura crítica de estudos, investigacións e reflexións relacionados coa súa área de traballo.

2.- COMPOÑENTES ORGANIZATIVOS E FUNCIONS.

2.1. Organización do prácticum.

A estrutura orgánica do PRÁCTICUM da Titulación de Psicopedagogía estará composta polas seguintes entidades:

A.- Comisión do Prácticum:

A súa composición, que marca o regulamento de Réxime Interno da Facultade de Ciencias da Educación, é a seguinte:

- O Decano o persoa en quen delegue.
- 1 Representante de cada área de coñecemento que teña carga docente no P.O.D.
- Dous profesores elixidos pola Xunta de Facultade.
- Catro alumnos elixidos na Xunta de Facultade.

B. - Institucións colaboradoras:

Entenderemos por institucións colaboradoras aquelas entidades que permiten cumprir co coñecemento teórico-práctico profesionalizador, de acordo co Plano de Estudos da Licenciatura de Psicopedagogía.

C.- Tutores da Facultade:

Será o profesorado da Facultade que no seu POD figure con carga docente no prácticum e, será, o encargado de facer o seguimento das prácticas dos estudantes.

D. - Tutores de centros ou institucións:

Serán profesionais, con as titulacións de Pedagogía, Psicoloxía, Psicopedagogía ou Mestre, das organizacións ou institucións colaboradoras os encargados de facer o seguimento das prácticas dos estudantes da Titulación de Psicopedagogía.

E.- Estudiante:

Terán que facer o practicum os estudantes matriculados na Licenciatura de Psicopedagogía.

F.- Unidade de Xestión de prácticas externas:

Será unha comisión delegada da Comisión do practicum. A súa composición será a seguinte:

- Decano/a ou persoa en quen delegue.
- Dous profesores/as da Comisión do practicum.
- Dous representantes estudantes da Comisión do practicum.

2.2. Funcións dos compoñentes do practicum.

Funcións Básicas:

2.2.1. Sobre a Comisión do practicum.

- Garantir a coherencia entre os contidos teóricos das materias e as prácticas.
- Organizar as sesións previas.
- Establecer o horario e calendario para as sesións de información.
- Recoller as suxestións dos membros implicados nas prácticas.
- Velar polo seguimento dos principios do plano de practicum que se desenvolve.
- Revisar o texto guía e os instrumentos elaborados para o bo funcionamento do practicum.
- Solucionar os conflitos que xurdan na estrutura organizativa do practicum.
- Determinar os criterios para a inscrición dos centros colaboradores.
- Establecer criterios para que o estudante poida tamén realizar o practicum en horarios non lectivos (vacacións do nadal, Semana Santa, Verán..).
- Presentar o practicum ó estudante.
- Asignar ó estudante os profesores-supervisores de prácticas e as organizacións colaboradoras.
- Organizar as reunións de inicio do practicum e de avaliación dos estudantes cos tutores das organizacións ou institucións colaboradoras.
- Xestionar os medios materiais e económicos necesarios para o normal desenvolvemento do practicum.

2.2.2. *Sobre os Titores de. Facultade:*

Son Titores da Facultade todos aqueles profesores que no seu P.O.D. figuren con carga docente e dependen directamente do seu Departamento e, están relacionados cos titores das institucións dos que depende o estudante. As súas funcións básicas serán as seguintes:

- Asumir e colaborar no desenvolvemento do practicum.
- Titorizar e orientar ó estudante.
- Participar na organización e seguimento das prácticas específicas a desenvolver nas institucións xuntamente cos titores.
- Manter contactos e reunións nos centros ou institucións (alomenos un no transcurso do practicum) coas persoas responsables de titorizar os estudantes.
- Avaliar os alumnos de prácticas.
- Asinar actas.

2.2.3. *Sobre os Titores dos centros ou institucións:*

Están vinculadas coas organizacións ou institucións colaboradoras. Serán nomeados polos responsables das organizacións por un período de tempo acorde cos créditos que o estudante ten que realizar como practicum.

Están relacionados cos profesores-supervisores dos que depende o estudante. Entre as súas funcións básicas temos:

- Asistir ás reunións que a Comisión do practicum organice para o seu desenvolvemento (inicio do curso e de avaliación).
- Participar no deseño e seguimento do plano de prácticas do estudante e manter contactos cos profesores-supervisores correspondentes á Facultade de Ciencias da Educación.
- Facilitar o desenvolvemento persoal e profesional do estudante, procurando na medida do posible:
- Avaliar as prácticas dos alumnos.

2.2.3.1. *Indicación sobre supervisións.*

- O titor do centro ou institución ten que orientar e supervisar as actividades do estudante dentro dos centros ou institucións, atendendo especialmente a posibilitar e fomentar a análise, participación e reflexión.
- Ofrecese un guión de suxestións que pode ser modificado polo titor conforme as circunstancias concretas onde os estudantes poidan desenvolver as tarefas seguintes.
 - A. Análise de:
 - Institucións: visita, organigrama, fins, proxecto educativo.
 - Grupos de persoas atendidas: procurar a vivencia cotián e prolongada con algúns grupos de educandos de diversas idades e a observación temporal de doutros grupos.
 - Suxeitos concretos: observación detallada, estudio ou confección da historia, reaccións a situacións concretas, comprensión humana do caso.

- Clima do grupo e da institución.
- Programas diversos da institución.
- Contorno social.
- Responsabilidades e tarefas do psicopedagogo.
- B. Participación na medida do posible en:
 - Programas de intervención.
 - Reunións de equipo de traballo no que está adscrito o estudante.
 - Reunións do equipo pedagóxico.
 - Reunións do equipo multiprofesional.
 - Colaboración en actividades de programas dirixidos polo titor.
 - Coñecer o programa en que van incluídas as actividades para identificarse cos obxectivos previstos.
 - Colaborar en tódalas actividades grupais ou individuais (domésticas, recreativas, estudo, traballo,..).
 - Selección, adaptación e elaboración de recursos materiais, técnicos bibliográficos, etc.
- C. Reflexión
 - Diario de campo: observacións, resumo de actividades, reaccións, impresións persoais, cuestións para consultar co titor o co profesor-supervisor.
 - Diálogos frecuentes co titor.
 - Entrevistas co titor.
 - Entrevistas co titor da Facultade.
 - Reunións de traballo dos equipos.
 - Elaboración da memoria de prácticas.
- D. Limitación ou cautelas.
 - O estudante en prácticas non é un profesional cualificado; polo tanto, non pode encomendárselle a responsabilidade e dirección propias dos profesionais da institución ou centro onde o estudante desenvolva a súa actividade.

2.2.4. O Estudante.

Está vinculado á Comisión de Prácticas, ós supervisores-profesores, ós titores e ás institucións colaboradoras baixo:

- A normativa do Plano de Prácticas.
- A normativa das Institucións colaboradoras.

Está implicado no practicum ó longo dos seus estudos da Licenciatura. As súas funcións básicas serán:

- Participar na selección das institucións.
- Colaborar na elaboración do Plano de Prácticas.

2.2.5. Sobre a unidade de xestión.

- Contactar coas institucións e profesionais do campo da Psicopedagogía.

- Establecer os mecanismos para a captación de organizacións, institucións, servizos, empresas, etc... susceptibles de ofrecer prazas de prácticas para a profesionalización do alumnado de Psicopedagogía:
 - Establecer contactos coas institucións.
 - Preparar acordos e convenios coas institucións.
- Elaborar e xestionar unha base de datos das institucións colaboradoras e de aquelas susceptibles de colaborar.

2.3. Temporalización do PRACTICUM.

Comprende 12 créditos.

Ocuparanse da seguinte forma:

* 10 horas para a Fase de Iniciación do practicum. Realizaranse en sesións informativas co obxecto de que os estudantes coñezan os ámbitos de intervención profesional relacionados cos estudos elixidos e os principais sectores profesionais e algunhas institucións e programas de Psicopedagogía, de xeito que poidan realizar as súas opcións.

O desenvolvemento destas prácticas realizarase a partir dun conxunto de sesións de información e mesas redondas nas que participarán persoas expertas ou responsables de diferentes programas ou institucións de interese para o campo da Psicopedagogía.

As sesións realizaranse, se é posible, no horario das Prácticas, e desenvolveranse antes de comezar as prácticas nos centros ou institucións de acollida dos estudantes.

A Comisión do practicum informará e fará público o calendario no que se desenvolverán estas sesións .

* 100 horas para a fase de prácticas no centro ou institución. Realizaranse nos diferentes centros ou organizacións colaboradoras baixo a orientación dos supervisores da Facultade e titores dos centros.

As prácticas de implicación realizaranse en diferentes centros ou organizacións colaboradoras baixo a orientación dos profesores-supervisores da Facultade de Ciencias da Educación e dos titores dos centros.

* 10 horas. Destinaranse á realización da memoria do practicum e titorización por parte dos Titores da Facultade na propia Facultade.

3.- ÁMBITOS

Os ámbitos de intervención serán aqueles nos que o estudante poida desenvolver as tarefas propias do educador social nos seus diferentes eidos de actuación.

A.- Equipos Psicopedagóxicos de Apoio.

- Dependentes da Consellería de Educación.
- Dependentes dos Concellos.

B.- Unidades e departamentos de orientación en centros educativos públicos e privados.

C.- Gabinetes psicopedagóxicos de exercicio privados.

E. - Medios de Comunicación.

- Programas educativos.

F.- Fundacións privadas.

- Programas educativos

E.- Servicios de Orientación e inserción laboral.

F.- Servicios de orientación os estudantes (Universidade)

G.- Centros de educación de alumnado con diminucións psíquicas.

H.- Centros de educación de alumnado con diminucións físicas.

I.- Centros de educación de alumnado con diminucións sensoriais.

J. - Servicios de rehabilitación con profesionais para a intervención psicopedagóxica.

3.1. Selección de centros.

A selección de centros terá en conta os seguintes criterios:

- Deben ser centros ou institucións que estean realizando programas de Psicopedagogía nalgún dos campos profesionais apuntados no plano de estudos.
- O programa do practicum de Psicopedagogía debe estar dirixido por profesionais en Pedagogía, Psicoloxía, Psicopedagogía ou Mestre.
- Os centros e institucións estarán situados dentro da Comunidade Autónoma Galega.

Excepcionalmente, poderase autorizar a realización do practicum fóra desta Comunidade. Para que un centro sexa aceptado cómpre que:

- A unidade de xestión de prácticas externas emita un informe favorable sobre o centro, organismo ou institución que elevará á comisión de practicum para a súa aprobación.
- Procurarase a formalización dun convenio entre a Facultade e o centro, organismo ou institución que recibe os estudantes.
- Os criterios de asignación de centros ós estudantes serán os seguintes:
 - Sempre que existan prazas suficientes nos diversos ámbitos respectaranse as preferencias indicadas polo estudante. No caso contrario procederase ó sorteo.

4.- AVALIACIÓN.

A avaliación é un proceso que ten lugar durante todo o período de prácticas. A avaliación final configurarana tres elementos:

- A avaliación do seguimento feita polo titor da Facultade.
- A avaliación do seguimento feita polo titor do centro.
- A avaliación da memoria de prácticas feita polo titor da Facultade.

Como resultado de estes tres elementos porase unha cualificación con un peso do 50 % para o titor do centro e outro 50% para o titor da Facultade.

O alumnado poderá manter as reunións que estime oportunas co seu titor da Facultade e co seu titor, ademais de participar nas sesións de orientación que os supervisores convoquen.

Neste punto, crese conveniente realizar, alomenos, tres sesións individuais ou grupais (seguindo o estime oportuno o titor da Facultade) ó comezo das prácticas, durante e ó final das mesmas. Así pois, consideramos que a avaliación deberá ter un carácter procesual, non de exame final, tendo en conta as fases fundamentais dun proxecto de acción:

- Coñecemento do contexto.
- Coñecemento da institución.
- Programación.
- Realización de actividades.
- Informe final.

O titor do centro ou institución terá acceso as memorias dos alumnos.

4.1. Garantías e dereitos dos/as estudantes.

- A.- Coñecemento dos criterios de avaliación.
- B. - Coñecemento da avaliación ou acceso ós informes do titor do centro e do titor da Facultade.
- C.- Dereito de reclamación de acordo coa normativa vixente.
- D.- Coñecemento das tarefas ou actividades, obxecto de recuperación, no seu caso, do prácticum de cada curso.

5.- MEMORIA INDIVIDUAL DE PRÁCTICAS.

A memoria individual de prácticas debe reunir, dun xeito organizado, os aspectos máis significativos do proceso de prácticas realizado polo alumno durante o período correspondente. Na súa elaboración distinguiremos os seguintes apartados:

5.1. Descrición e análise da organización do contexto Psico-educativo.

Neste apartado haberá que situa-lo marco legal e a localización no contorno socio-cultural.

5.1.1. Marco legal.

Cabe indicar brevemente, cal é o marco legal que regula a organización (LOXSE, etc.) e o marco administrativo que marca a estrutura e o nivel de dependencia que a organización ten en relación coa Administración ou empresa (pública-privada, administración central, autonómica ou local).

5.1.2. Situación e contexto socio-cultural

É necesario aportar datos sobre o nivel socio-económico e cultural do contorno, o potencial de recursos dispoñible, características do centro ou sector, análise dos recursos materiais e humanos,...

A realización dunhas prácticas require conectar e participar nos diferentes niveis de organización e coordinación. Téñense que describir aspectos relacionados con:

- Os tipos e a frecuencia das reunións que se mantiveron cos profesionais cos que se teñen que realizar as prácticas.
- Os procedementos de coordinación e de intercambio de información.
- A distribución temporal das actividades (horario).
- A relación co contorno e a familia.

Teremos que ter en conta aqueles elementos que se definen como reguladores do marco interno da organización. Por exemplo:

- Horarios: horarios da organización, horarios dos traballadores, etc.
- Espacios: características físicas do edificio, espazos individuais, espazos colectivos, espazos sociais, espazos propios dos traballadores, etc...
- Profesionais: Características (formación, experiencia, formas de acceso, organigrama funcional. . . .)

5.2. Descrición e análise do marco específico da intervención do estudante en prácticas.

O estudante en prácticas, a partir da súa intervención específica e da inmersión na realidade do centro, necesita recompilar información (consultar expedientes e documentación do grupo específico con que desenvolvera a súa actividade práctica; asistencia ós diferentes actos, etc.) suficiente para poder aportar unha descrición do marco específico que reunimos nos seguintes apartados:

a.- Actividade desenvolvidas.

b.- Descrición dos obxectivos xerais do centro.

Coñecer cales son os obxectivos do centro e observar a existencia ou non dunha clasificación máis específica dos obxectivos distribuídos nas áreas ou ámbitos de intervención.

c. - Poboación atendida.

Características (idade, sexo, necesidades educativas, problemáticas,...)

d.- Descrición das estratexias e técnicas do proceso de intervención.

Especificaranse as estratexias ou técnicas de intervención (entrevistas, técnicas dinámicas, conductistas, cognitivas, humanistas. etc...)

e.- Descrición dos sistemas de avaliación do proceso de intervención.

5.3. Valoración global das prácticas por parte dos estudantes.

A valoración global das prácticas leva consigo a valoración de tres aspectos diferentes:

5.3.1. Valoración persoal e profesional.

- A súa participación e integración no centro ou servizo.
- As actividades feitas co alumno universitario.
- A relación co profesor-supervisor e o titor.
- A vivencia persoal e profesional.

5.3.2. Características do centro.

- Marco físico organizativo.
- Metodoloxía de intervención (obxectivos, proceso de intervención e tipos, e instrumentos de avaliación).

5.3.3. Suxestións para o futuro.

- Valoración da posible continuación das actividades actuais e propostas alternativas.